

Locuint'a Redactorului

Cancelari'a Redactiunii

Sra' a tragatoriului [Lă-  
văsutoza], Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se voru  
primi decatu numai de corespun-  
dinti regulari ai „Federatiunii”.  
Articlii tramisi si nepublicati se  
voru arde.

# FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

**Titlu de Prenumeratiune:**  
Pre trei lune 3 fl. v. a.  
Pre siese lune 6 „ „ „  
Pre anulu intregu 12 „ „ „  
**Pentru Romanii:**  
prea-intregu 30 Fr. = 30 Lei a.  
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „  
„ 3 — 8 „ = 8 „ „  
**Pentru Iosertii:**  
10 or. de linia, si 30 or. tacs'a tim-  
brale pentru fiesce-care publica-  
tiune separatu. In loculu deschis  
20 or. de linia.  
Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 2 maiu, 1871. st. n.

Scirea electrica si corespundintile improscate cu dibacia despre marele „hamburg“ de la Brasieu le cetiram cu mirare si d'in capulu locului le priviram de manopere marsiave inscenate cu scopu de a induce in ratecirea opiniunea publica a sup'ra tensiunii relatiunilor ce domnescu intre romani si magiari de la inaugurarea dualismului inooco. — A fora de scurt'a notitia ce luasemu intre „Varietatile Fed.“ ne abtineram de comen-tarea acestui pasu scrititu alu politiceii bacano-brasiovenesci. Aseptaram a vedé reporturi mai detaiate in diurnalele d'in Brasieu si informatiuni mai de aproape, de a dreptulu de la loculu smintelei, pentru ca se potemu apretiu valoarea marfei brasiovenesci aruocata cu prisosintia pre piati'a magiara. Datele cari respandescu lumina a sup'ra marelui cioroboru de infraire, le avemu a mana si in nr. viitoriu impartesudu-le, vomu descoperi, fora de reserva, parerile nostre a sup'ra acelu actiu de politica scritita, asta data insemnamu numai atat'a, ca „brasiovenele“ aduse acum de a dou'a ora la tergu, s'a doveditu a fi „marfa prosta.“

Deputatiunea insarcinata de conferinti'a de Alba-Juli'a a inuainta petitiunea adresata domnitoriului, in cestiunea congresului besericeii rom. gr. cat. si-a implinitu missiunea domineca in 30 April, a. c. Membrii, (a fora de DD. Popu-G r i d e a n u si colon. bar. Dav. U r s u, cari fiindu impededati nu se potura presentá, éra substituirea loru in pripa nu se potú face decatu in parte, prin D. Venteru, adv. in Aradu, carele ca unulu ce luase parte la confer. potú soal la terminu) adunandu-se sambeta dupa amedia-di la D. sep-temv. M i h a l i, primira de la D. presiedinte V. Popu impartesfrirele necesarie, si anume li se comunicá testulu alocutiunii, la presentarea petitiunii, care fu primitu cu multumire, or'a adunarii si infatisarii, etc. Domineca la 10<sup>1/2</sup> demineti'a adunandu-se éra la locuinti'a Dluu G. Mihali, ple-cara in corpore la Bud'a, unde la 11<sup>1/4</sup> ore intrara la D. ministru Pauleru. Aici conducatoriulu deputatiunii D. L. Vas. Popu spunendu scopulu venirei, resumendu simburele petitiunii si dechiarandu ministruului vointi'a resoluta a Romaniloru gr. cat. de a nu participá la congresulu catolici-lorunguri si de a nu da neci candu mana de ajutoriu la punerea in lucrare a concluseloru statutulu loru in ceea ce privesce beseric'a rom. gr. cat. lu rogá ca se binevoiesca a innainta petitiunea la M. S. domnitoriulu. Ministruulu, cam sup'rinu de ultimele cuvinte, respunse ca „miscamintele autonomice a le diferiteloru confessiuni d'in tiera, taia afundu in interesele statulu si d'in acestu punctu de vedere au si insemnate politica, prin urmare ca dsa are se faca in asta privintia studie adance si meritorie a sup'ra cestiunii, are se o propuna in consiliulu ministerialu si apoi cu rezultatulu de acolo impreuna, a-lu substerne la M. Sa domnitoriulu. Dupa aceste rogá pre D. conducatoriu a-i presentá pre membrii deputatiunii, vorbindu cu afabilitate-i cunoscuta câte-va cuvinte cu fiesce carele membru, d'intre cari pre unii si cunosceá. D. can. metrop. P a p f a l v i, cu asta ocaziune, spuse ministruului ca opiniunea ce se pare a domni la ministeriu, ca si candu numai Metropolitulu singuru si pote inca numai vre o cati-va nemultumiti ar' sollicitá congresulu pentru beseric'a rom. greco catolica este opiniunea basata pre informatiuni neesacte si ca dsa si-tiene de detorintia a dechiará, ca unulu ce cunosce vointi'a generale a preutimei si a mireniloru rom. gr. cat., cumca toti credintiosii acesti beserice dorescu si sollicitedia tienerea congresulu si ca metropolitulu intru adeveru, nu conduce acestu miscamentu, ci mai bine d'fundu este inu-si condusu de impulsulu generale alu credintiosiloru sei. — Ministruulu se margini a repeti respunsulu de mai nainte, promitendu ca d'insulu va informá pre consiliulu ministerialu subadaugandu totodata ca d'insulu este numai unu membru preinsemnatu alu acelu-a-si consiliu, dandu

estu modu a pricepe necesitatea de a se cere si sprigoinirea celorlalti ministri. — Deputatiunea, — lipsindu de a casa mai multi ministri, — nu potú plini acesta dorintia, ci rogá pre D. conducatoriulu, ca d'insulu, ori singuru, ori d'impreuna cu acei membri, cari se voru fi aflandu la Pest'a, se binevoiesca la tempulu seu, si daca va aflá de bine, a se presentá si la cei lalti ministri si a nume la d. ministru presiedinte, spre a li cere sucursulu dandu-li totodata informatiunile si deslucirile eventualminte necesarie. — Ministruulu Pauleru ni spuse numai ceea ce scieamu si noi mai d'innainte, dar' in semnetate a politica a cestiunii d'in gur'a lui o audiram prima data. Pana acum cestiunea éra curatu besericesca, acum vedemu si seimu d'in funte oficialu ca guvernulu o considera si ca cestiune politica. Noi inca o vomu considerá asié, avendu cu unu cumentu mai multu a ne aperá independintia besericeii, dupa ce prin organulu ministruului intieleseramu, de ce avemu a ne teme si a ne feri. Vomu reveni la cestiune.

## Situatiunea interna a Romaniei.

Foi'a periodica-politica „Orient“ d'in Bucuresci se ocupa in numerulu seu de la 26. april cu totu adinsulu de situatiunea actuala interna a Romaniei. Justiti'a, administratiunea politica, financiele si tote afacerile publice se descriu in acestu organu pretinsu patriotiu cu colorile cele mai posomorite. Tragemu atentiunea atatu a pressei romane, catu si a barbatiloru interesati de binele, prosperarea si inflorirea Romaniei, a sup'ra acestei descrieri, carea pronuncia sentintia de morde a sup'ra acestei tiere si, cu ajutoriu limbei nemtiesci, o aduce la cunoscintia lumei intregi, aruncandu astu feliu una negra peta a sup'ra natiunei romane. Aseptam desfiderea assertiuniloru netemeinice si essagerate, é' incatu se atinge de adeverulu loru, speram, ca cu ocaziunea alegeriloru prossime poporulu romanu si-va scí dá votulu seu numai pentru acei barbati probati, caroru-a li jace la inima binele comunu, si cari singuri sunt in stare a vindecá reulu si a delaturá anomall'a de care suferé Romania de unu tempu inooco.

„Daca vomu considerá — d'fice mentiunatul diurnalu — starea actuala a tierei preste totu, vomu aflá destule cause si motive spre a afi má, ca viitoria adunare natiunale are se decida a sup'ra sortei Romaniei. Situatiunea nostra de asta-di nu se mai pote amená; ne aflam in pusetiunea strictu alternatiya: séu se se faca ordine, séu se se lase acést'a unei poteri straine. — Daca poporulu va tramite in camera representanti, cari sunt in datenati a lucrá pentru binele comunu, si nu pentru interese personale si de partita, atunci guvernulu, pre langa una administratiune conscientiosa si intielepta, va poté fi in stare se restitua tier'a in starea sa normale, d'in contra inse caderea Romaniei este palpabile.

„Spre a demonstrá assertiunile nostre pre deplinu, vomu insírá aici esegintiele cele mai urgente si mai necesarie:

„1. Reorganizatiunea radicala a justitiiei, si adeca: Modificarea tribunalulu de jurati, care de la infintiarea sa a eliberatu pre cei mai multi delicienti ordinari. Avemu casuri inaintea nostra, in cari s'au eliberatu asasini, insielatori, incendiari, furi, chiaru si in urm'a fassiuiloru loru de buna voia — Modificarea toturoru tribunalorulu prin numirea de functiunari la justiti'a, cari sunt inzestrati cu cunoscintiele si capacitatea receruta, ca ce asta-di avemu consiliari la curtea de apelatiune, cari abié au absolvatu patru clase normale.

„2. Reorganizatiunea administratiunii politice, si adeca: Administrarea se se concedia numai acelororu barbati, cari posedu cunoscintiele si pracs'a receruta spre acést'a, nu inse cum s'a intemplatu pana in momentele de facia, ca se denumiá d. e. unu perfectu,

care n'a mai fostu nice-una-data in serviciu, pre candu oficialii nemediu-locitu subalterni acestui rangu trebe se funcioneze ani intregi, fara a avé vre-o perspectiva de inaintare. In acestu raportu se afla toti oficialii de la administratiune.

„3. Regularea afaceriloru financiarie. Contributiunile directe si indirecte se incasseza in unu modu forte neregulatu si defectuosu. Statulu pre de una parte nu cunosce nice odata acuratu starea contribuentiloru, pre de alta parte inse nu se esercita mai nice ana controla, d'in care cauza se facu cele mai mari abuzuri. — Cassariulu comunalu protege pre unii contribuenti, cassariulu cercualu se intielege cu cassariulu comunalu, cassariulu districtualu trebe se fia amicu bunu cu cassariulu cercualu, de orace de la acestu-a depinde denumirea sa. — In sectiunea respectiva a ministeriului de finantie existe unu astu-feliu de chaosu, incatu trebe se se observe cea mai mare passivitate facia cu aceste abnormitati. Astu-feliu in unu intervallu de diece ani, restantie de la contributiunea directa s'au urcatu preste 40 de millione franci, cari parte mare sunt numai illusorie, de-ora-ce d'intre respectivii debitori au moritu mai multe mii, fara ca se lase ce-va in urm'a loru, de unde se se-pota plati detoria.

„Facia cu sistemulu de contributiune de astadi nu se pote curmá crescerea continua a restantieloru, de ora-ce darea personale pentru clasea seraca este pré mare, pre candu proprietarii mari si capitalistii nu sunt obligati a plati mai multu, decatu lucratoriulu ordinariu. Afara de aceea mai sunt in intrega tier'a preste una suta de mii contribuenti, a caroru nume nice nu este indusu in listele de contributiune. — Darea de pamentu nu se fiseza cu conscientiositate; proprietarii mari ascundu adesea venituloru adeveratu spre a scapa de contributiunea prescisa.

„Oficiile vamali se administreza forte reu si confiniele nu sunt destulu de bine pazite. Pre de una parte pretiulu adeveratu alu importulu scade adesea la una suma catu se pote de bagatela, pre de alta parte se facu d'in tote partile contrabande, adeca se trecu marfuri pre sub ascunsu.

„Perceptiunile vamale aru fi celu pučinu pre de trei ori asié de mari, daca sistemulu de tassare s'ar' schimbá, de ora-ce dupa sistemulu de asta di oficialii vamali potú pretiul marfurile dupa bunu placulu loru, fara nice una alta controla.

„Totu asié se administreza si salinele statulu, a caroru perceptiuni abié facu diumetate d'in erogatiunile positive.

„Bunurile statulu sunt date pre man'a arendatoriloru, cari apoi le folosescu dupa placu si contr'a ori-carui sistemu economicu.

„Cunditiunile contractuale sunt numai illusuni, padurile sunt lasate in man'a sortii si nici vorba nu se face despre cultivarea loru. Statulu posiede preste unu millionu de jugere de padure, a caroru venitu anualu nu face mai multu de unu millionu de franci. — Sunt mai bine de 15 millione franci restantie de arenda, pentru a caroru incassare nu se ié nice una mesura. — Preste totu, bunurile statulu se administreza fara nice una controla.

4. Afaceri publice. — Avemu ce-va cale ferata reu construita, partea cea mai mare inse, care s'a proiectatu, nu este inca gat'a; avemu si drumuri parasite. — Despre scolele comunale, edificiele oficiali si aresturi nice nu mai facemu mentiune, ca-ci starea loru este cunoscuta publiculu.

„Pre langa una astu feliu de anomalla avemu 600 millione de franci detorie de statu, a caroru amorsatiune nu se pote acoperi d'in bugetulu de asta-di.

„Daca aceste abnormitati nu se voru vindecá fara amenare, atunci administrarea ulterioara a tierei devine imposibile, de ora-ce in acestu casu statulu nu va poté plati nici pre functiunari, nici pre militari.“

## Camer'a reprezentantilor Ungariei.

Siedintia de la 29. aprilie, 1871.

Presedintele Paulu Somssich deschide siedintia la 10 ore a. m. D'in partea guvernului au fost de facia ministrii: Teod. Pauler, Stef. Gorove si Ios. Szlávy.

Dupa cetirea si verificarea procesului verbalu alu siedintiei ultime, presedintele anunta mai multe petitiuni, cari se trecu la comisiunea petitiunaria d'impreuna cu petitiunile presintate de deputatii Franciscu Deák si Emericu Ivánka.

Ignatiu Diettrich adreseza ministrului de justitia urmatori'a interpellatiune: Daca proiectulu de lege despre organizarea tribunaleloru de prim'a instantia se va accepta inca in lun'a lui maiu de ambele camere ale dietei si se va sanctiona de Majestatea Sa, voiesce dlu ministru de justitia a executat acesta lege inca inainte de inchiairea dietei presinte, adeca inaintu de finea lunei lui aprilie 1872? Ca modu voiesce dlu ministru a observat la numirile conditiunute prin acesta lege, voiesce dsa a consultat pre cine-va, si pre cine? Oratorele roga pre ministrulu a-i raspunde inca inainte de pertratarea proiectulu de lege d'in cestiune, ca-ci daca elu va dá ministrului putere nemarginita la numiri, oratorele nu-lu va accepta. — Interpellatiunea se va comunica ministrului concerninte.

Ministrulu de comunicatiune, Stefanu Gorove, pune pre biuroulu camerei proiectulu de lege despre cladiria portului fumanu, d'impreuna cu motivarea necesaria. Dupa ace'a spune, ca articolu de lege despre construirea caliloru industriale d'in Laurinu nu s'a potutu executat d'in caus'a imposibilitatii de a se pune in lucrare documentulu de concessiune. Deci, conformu documentulu de concessiune, guvernulu s'a dechiaratu de eliberatu de la obligatiunea sa, inse cunoscundu elu importantia intereselor legate de aceste cali industriale, si sciindu ce simpatie are camer'a cátra ele, oratorele presinta in acesta afacere unu nouu proiectu de lege. In fine pune pre biuroulu camerei unu proiectu de lege relativu la modificatiunile ce sunt a se face la unele puncte d'in documentulu de concessiune a primei cali ferate galiciene, inarticulatu prin articolu de lege VI. d'in anulu 1869.

Proiectele se voru tramite comisiunei financiare si celei pentru construirea caliloru ferate.

Ministrulu de comertiu, agricultura si industria, Ios. Szlávy, pune pre biuroulu camerei conventiunile de navigatiune inchiaiate cu Chili, Peru, Uruguay si cu republic'a argentina. — Se voru tipar si tramite la sectiuni.

Iuliu Kautz presinta raportulu comisiunei financiare, relativu la creditulu suplementariu pentru servitiulu postal, telegraficu si marinariu d'in anulu 1871 in confiniulu militariu. Raportulu se va tipar si tramite la sectiuni.

Trecundu-se apoi la ordinea dfilei, se cetescu a trei-ora si primescu definitivu proiectele de legi despre comasarea in Transilvania si despre importulu liberu alu lemnelor de focu in Dalmatia. — Ambele proiecte se tramitu camerei magnatiloru spre pertratate.

Siedintia se inchiaia la 10<sup>3</sup>/<sub>4</sub> ore a. m.

Siedintia de la 1. maiu 1871.

Presedinte: Paulu Somssich. Pre bucele ministeriali: Iosifu Szlávy. — Dupa verificarea procesului verbalu alu siedintiei precedinte, presedintele pune pre biuroulu ca-

merei unu registru despre proiectele de legi, despre amendamentele si interpellatiunile, remase nedeliberate in lun'a lui aprilie si trecute in agendele d'in lun'a lui maiu. Registrulu se va tipar si distribui. — Dupa ace'a presinta petitiunea comitatului Liptau, prin carea se cere, ca legalitv'a se puna capetu vietiei nomade a tiganiloru. Se transpune comisiunei petitiunarie, d'impreuna cu petitiunile presintate de deputatii Ios. Kézmárky, Ernestu Daniel, Col. Ghyczy, Ludov. Dobsa, Em. Szabó si Stef. Eder.

Colomanu Széll pune pre biuroulu camerei raportulu comisiunii centrale despre proiectulu de lege presintatu de Colomanu Tisza, Franciscu Deák, s. a., cu privire la comunitatile contractualiste. — Raportulu se va tipar si pune la ordinea dfilei.

Paulu Ordódy relateza, ca comisiunea verificatoria a verificatu alegerea deputatului dr. Teodoru Pauler, rezervandu-se terminulu legale de 30 zile pentru presintarea protestelor ce s'ar' face contr'a alegerii lui. — Dr. Pauler se imparte in sectiunea a sieptea.

Raportorele comisiunii petitiunarie, Ladislau Szógyényi, pune pre biuroulu camerei registrulu 42. despre petitiunile deliberate de numit'a comisiune. — Se va tipar si pune la ordinea dfilei in siedintia de sambeta (6. maiu).

Presedintele cere autorizarea camerei spre a poté ordinat'a alegere noua in cerculu electoralu, devenitu vacantu prin mortea lui Paulu Nyáry. I se accorda. — Fiindu Nyáry presedinte alu comisiunii pentru examinarea fundatiunilor si membru alu comisiunii pentru instructiune, presedintele invita comisiunea d'antaiu a-si alege unu presedinte nou, era camer'a unu membru in comisiunea pentru instructiune.

Iosifu Kézsmárky presinta camerei raportulu comisiunii de 25., privitoriu la organizarea tribunaleloru de prim'a instantia. — Raportulu se va tipar si tramite la sectiuni.

Dupa ace'a camer'a trece la ordinea dfilei: partratarea proiectulu de lege despre conventiunea comerciale si de navigatiune inchiaia cu Spania. — Proiectulu se primesce in generalu si specialu fara neci una observatiune.

Gabrielu Várdy intreba pre ministrulu de comertiu si industria, daca conventiunea d'in cestiune a intratu degi in vietia seu nu? In casulu d'in urma oratorele dice ca n'are neci una observatiune, era in casulu d'antaiu s'ar' vedé necessitatu a-lu intreba, d'in ce cauza conventiunea d'in cestiune, inchiaia inca in 24. martiu a. trec., s'a presintatu si deliberatu numai acum'a de camera?

Ministrulu Szlávy raspunde, ca conventiunea n'a intratu inca in vietia.

Dupa ace'a comisiunea centrale recomanda camerei acceptarea unui proiectu de resolutiune, care dispune ca in venitoriu tote conventiunile inchiaiate cu poterile straine se se tiparesca si distribuia si in limba originala a conventiunei. — Se accepteza.

Urmeza proiectulu de lege despre conventiunea comerciale si de navigatiune inchiaia cu republic'a Guatemala. Se primesce in generalu si specialu fara neci un'a observatiune. — De asemenea se accepteza fara modificatiune si proiectulu de lege despre rotundimea nailoru de mare.

Urméza raportulu comisiunii economice despre edificarea unei noue case dietale, si alu comisiunei financiare despre propunerile cuprinse in raportulu comisiunii economice, Camer'a adopta propunerea comisiunii financiare, ca

porunci aspre, ca se caute si se aduca inaintea sa pre toti „Archontii greciloru,” adeca pre toti fruntasii seu aristocratii, patricii, oligarcii, seu dfile cum vei voi, cati voru fi apucatu in captivitatea turciloru, pentru-ca voiesce se-i reasiedie in functiunile si in rangurile loru. I adusera. Turcii cari i aveau prinsii ca sclavi ai loru, fusera desdaunati de tiranu cu sate una mii asprii de unu capu de archonte, pentru-ca la toti li se taiara capetele.

Putienu dupa ace'a Mohamedu demandá ca se-i aduca d'in tote tieretele si tienuturile murari si calce de ajunsu, pentru ca se repareze murii Constantinoplei, era dela Trapezuntu, Sinope si Asprocastron coustrinse pre vre-o cinci mii de familie sub pedepsa de morte, ca se se stramute la Constantinopole in forma de colonie in loculu celoru fugiti. Una publicatiune a sultanului tienea si asecura pre grecii cei fugiti, ca toti cati voru fi in stare de a documenta nobilitatea loru cu diplome, pana la diu'a de St. Petru se se reintorca in patria loru, ca-ci sub domni'a turcesca li va merge multu mai bine, decatu sub cea crestinésca. Care cum s'a insielatu de promisiunile minciunose ale tiranului si a venitu a casa, a platit'o cu vietia, pentru-ca si acestoru-a li s'au taiatu capetele. In urmatorii siepte ani, in cari tiranulu a supusu si pre acea parte a Greciei, care era domnita de cei duoi frati ai nefericitului Constantinu XI., anume Demetrius si Thomas, s'au mai omoritu alte cate-va mii de nobili greci. Dara ce e dreptu, ca multi d'in acei archonti si despoti seu principi greci tractau pre poporu in modu totu asié de barbaru, ca si turcii. — Inse Thomas, adeca alu treilea frate alu lui Constantinu, iatrecea pre toti ceialalti aristocrati greci in brutalitate, tirania, rapacitate si perfidia spurcata, in cari tote elu rivalisa cu sultanulu Mohamedu II., fara ca se aiba si mintea cea age-

adeca se nu se edifice alta casa dietale, ci cea de astadi se se repareze si tienea in stare buna.

In fine se pune in discutere raportulu comisiunei de imunitate, relativu la petitiunea procurorelui generalu, prin care cere permissiunea camerei d'a intentat'a procesu de pressa contr'a deputatului dr. Svetozaru Mileticsa, pentru unu articlu aparutu in diuariulu seu „Zastava.” Comisiunea de imunitate propune estraditiunea deputatului d'in cestiune. Ne fiindu inse de facia raportorele comisiunii, Paulu Hoffmann, camer'a amena, la propunerea deputatului Toma Péchy, pertratatarea acestui obiectu pre siedintia venitoria, carea se va tiené mercuri, in 3. maiu.

Siedintia se inchiaia la 12<sup>1</sup>/<sub>4</sub> ore d. m.

Publicamu, in estrasu, dupa „Trompet'a Carpatiloru” urmatoriulu articlu:

### Jurnalistic'a de asta-di.

Este si veselu, este si tristu se veda cine-va multimea gazetelor ce apar si desparu pre tota diu'a in Bucuresci.

Este veselu candu vede cine-va multimea loru, se gandesc cati omeni de litere trebuie se fia ca se le scria, cate imprimerie sunt in Bucuresci, si in ce activitate, si, in fine, este veselu se se veda cine-va intr'unu asié progresu.

Este tristu, si intristarea se adenceza crescundu cu luarea in mana pre rondu a acestoru gazete.

Tristetia cresce apoi necontentiu dupa percursulu fiacarei-a d'in aceste foitii, in cari nu domina una idea, cari nu ceru nimicu, nu combatu nimicu, ci injura numai pre intrecere intre d'insele, ca si candu premie ar' fi puse pentru cele mai impudice, pentru cele mai distinse in trivialitati, mai fara gustu si mai fara rusfne.

In adeveru, eta cam in generale, cu putiene distinctiuni, efectulu acestoru roituri de foitie falsandu de cate-va ori, ca acele insecte cari si-ieu una fiintia demaneti'a pre care o repunu sera, cari pisca de doue-trei ori in vietia ei de una di, si despare.

Aceste gazete nu esu d'in unirea macaru a catoru-va omeni, cari aru voi se cera una imbunetate, seu se combatu unu reu, si cari si-aru propune se publice unu anu, seu siese lune, seu trei lune, una foia spre respandirea cugetarii ce o dicteza; ele esu cate unu numeru, doue, trei, putiene d'intr'insele se adunja la cinci, si forte putiene la diece; punu unu titlu mare in capu, anuncie mari d'in alte jurnale in coda, si la midi-locu, cu caractere mitelu, cate una injuratura centr'a cui-va, si regulatu de la unu timpu incoace contr'a Domnitorului seu Domnei.

Acesta este tota gazet'a.

Si-inchipnesc cine-va cata vatemare aducu aceste foitie efemere jurnalistichei seriose, in privinti'a chiaru a partii materiale, pentru ca aceste foitie descrediteza pre aceia cari si-aru propune se intemeizez unu diurnalu durabile.

Altu-felu era, trebuie se marturisimu ca este una placere se veda cine-va, dominica, mai alesu, unu vrafu de gazete in tote formatele, cu felu de felu de nume, in felu de felu de limbe, editate tote in Bucuresci; si era-si, ca se fimu drepti, nu tote aceste foitie, mai alesu cele glumetie, sunt totu-de-un'a fara sare; sarea li este data in grunji vineti, sunt prea piperate, dara se vede ca cam astu-felu se si cere.

Lumea care cetesce gazetele romanesci, este cam de aceea ce-si are cerulu gurei deprinsu cu sarature tari de bacania, si una rafinare indelicata s'ar' paré pote salcia.

## FOISIORA

### Momente d'in istoria fanariotiloru.

(Urmare.) \*

Eca, acest'a fusese aristocratia bisautina pana in an. 1453. Semena forte, ca sultanulu Mohamedu II. cunoscea prea bine pre boierii greciloru, pentru-ca acelu tiranu indata dupa ce se asedia in capitala, chiamandu la sine pre Notaras, dupa unele cuvinte mustatorie, incepu a-lu consolá, i daru cate una mie asprii pentru fiacare membru alu familiei sale, i promise ca lu va reasiedia in functiunile pre cari le avuse, dupa ace'a i ceru una lista de toti demitarii curtei si de functionarii imperiului, cati avuse Constantinu XI. Se intielege ca numerulu functionariloru fusese mare. Mai multi d'in ei scapasera de morte seu de sclavia pre cate-va corabie, cari la Itali'a, care in tierete romanesci; cei mai multi inse cadusera in captivitatea turciloru. A dou'a di, adeca in 30. maiu, tiranulu Mohamedu imbetandu-se la unu ospetiu, tramite pre carnefici la Notaras, ca se-lu aduca impreuna cu fiii lui; pre fiu-seu de patru-spre-diece ani lu luá pentru haremulu seu celu spurcatu, la ceilalti prunci li se taiara capetele, dupa aceea taiara si pre alu tatalui loru, era cadavere se aruncara neingropate. Capetele acestei familii fusera spalate de sange si puse pre mes'a tiranului intre pachara, ca ornamentu. Numai soci'a lui Notaras, care fusese una femea d'in cele mai virtuose, mori morte firesca, inse in captivitate la unu satu, unde fusese dusa de turci. In dilele urmatorie, Mohamedu dede

\* ) Vedi Nrii 40, 42 si 43 ai „Fed.”

ra a acelu-a. Acelu tiranu Thomas, pentru ca se pota rapí Achaia si Glarentia de la unu consangenu alu seu, lu insielá pre acestu-a ca se mérga pana la cetatea Patras, unde apoi lu arunca impreuna cu fiii lui in carcere si i ucise prin mortea cea mai fiorosa, prin fome, era pre ginerele principelui de Achaia prindiendu-lu, i taiá manile, nasulu si urechiele, apoi i scose si ochii. Asié facu Thomas si cu Theodoros Bokali, unulu d'in cei mai de frunte proprietari d'in Peloponesu, lu spoliá de tota averea, apoi i scose si ochii. Manulu Cantacuzinu a scapatu de aceea-si sorte numai ca prin urechiele acului. Acelu-a-si Thomas a pusu in vietia sa sume de juramente, si anume unulu la Sparta sub liturgia, in presentia mitropolitului, cátra frate-seu Demetrius, a carui vietia inca nu era sigura de elu; le-a calcatu inse pre tote, fara cea mai mica mustrare de cugetu. De alt mintrea parol'a data si juramentulu la greci in tempurile d'in urma ale imperiului perdusera ori-ce valoare in cercurile mai inalte ale societatii. De aici apoi apusenii o luara ca de una maccima, ca se dica: Graeca fides nulla fides. Intr'aceea, pre atunci neci apusenii nu erau cu multu mai buni, neci chiaru in punctulu acestu-a.

D'in secululu alu 13-lea se asedia se una ramura de imperiu grecescu si la Trapezuntu (Trapezus, Trebisonda). Celu d'in urma imperatu de la Trapezuntu, anume Davidu, fu adusu cu tota familia sa la Constantinopole, unde sub unu pretextu prea de nimicu fu taiatu elu, siepte fii ai sei, frate-seu Alessie si unu nepotu alu seu, era pre fic'a lui Davidu, anume An'a, o aruncara in harem, nu inse ca sociaci ca sclava a sultanului.

Destulu atata, ca Mohamedu II, pana unde numai potu ajunge sabi'a lui cea recurbata, miciora numerulu aristocratiloru greci cu multe mii de capete, si asié tirani'a

Ori cum se fia, progresu mare se vede in intinderea jurnalistică; si, ca tote lucrurile, are si jurnalistică perfectibilitatea intr'insă; cu timpul se perfectiuneza tôte, si cu timpul se va perfectiuna si jurnalistică romana.

Ne temem numai ca nu cum-va se se provôce mai seriosu veri-una restrictiune libertății absolute asta-di a pressei, pentru că, de trei ori pâna acum, cercări s'au facutu.

**Trompeta Carpatiloru**, sincera adoratória a constitutiunii si a libertății absolute a pressei, dîce jurnalistiloru intelligenti, cari voiescu in adeveru se aiba libertate absoluta de pressa, le dîce: se nu intinda córdela pâna la gradulu a plesni; se se mai puna unu velu goli-cinii insulteloru, se ne mai moderâmu in espressiuni spre a ne intari mai bine in idee.

O scîmu positivu si o divulgâmu totoruru jurnalistiloru, că colectiuni se fecu de articli d'in diferite gazete, cari articli se traducu si se tramitu pre la diferitele cabinete ale poteriloru garanti de cătra agentii loru respectivi.

Nu in vanu se va fi facundu aceste operatiuni! si era-si nu se voru fi facundu ele pentru ca se se arête Europei progressulu scrisului in Roman'a si frumseti'a si inaltimea ideeloru ce se exprima in jurnalistică romana.

Se presupune, că unu omu, care id condeiulu de jurnalistu in mana, nu pôte se fia cu totulu napastuitu de natura; se presupune, că ori-ce jurnalistu are unu gradu ôre-care de inteligentia si de pricepere; daca dara acesti jurnalisti nu sunt tradatori de patria, nu sunt platiti de cătra straini, pismasi ei insi-le constitutiunii nôstre si libertății nôstre de pressa, trebue se convina că cu aceste escesse, ultrate pâna preste tôte marginile cuviintei, ale gustului si ale estetice, conspirâmu noi insi-ne contr'a nostra, derimâmu noi templulu nostru, resturnâmu noi religiunea nôstra, pentru că pôte se vina una di, in care guvernulu celu mai liberale, celu mai sinceramente constitutiunale, se fia nevoitu se restringa libertatea pressei.

### Sinodulu arci-diecesanu romanu greco-orientalu.

Siedintia a VIII., tienuta in 12. aprile a. c. Pres. P. v. N. Popea. Dupa autenticarea protocolului, presedintele anuncia că deputatiunea esmisa d'in sinulu sinodului si-a implinitu ieri misiunea, si că Prea Sânti'a Sa Parintele Archiepiscopu si Metropolitu si-a esprimat bucuri'a pentru procederea cea morale a sinodului.

Are se vina la ordinea dilei comisiunea petitiunaria. Bologa face o propunere de sine statatoria, ca se se incaseze ore cari procento dela debitorii cei de plata a fonduriloru, cu cari se se acopere spelele proceseloru.

Comisiunea petitiunaria aduce mai antâiu resignarea asesorului consistorialu Basiliu Piosiu, alesu in anulu trecutulu, la postulu de asesoru consistorialu bisericescu, comisiunea propune se i se primesca resignarea. — Popa propune ca se se respinga resignarea, intarindu că dupa canonele besericesci e detoriu se primesca alegerea de asesoru. Metianu nu afla prescisu in canone că trebue se primesca protopresbiterulu Piosiu postulu de asesoru consistoriale. Mai departe ceea ce stă in canone privesce numai gradurile ierarhice la cari se dă o sanfire. Asesorulu consistoriale nu primesce sanfire ca protopresbiterulu, deci este mai multu de cătu unu asesoru consist., prin urmare si in

si perfidi'a loru fû pedepsita intricosiatu prin tirani'a si perfidi'a turcesca. Intr'aceea omeni ambitiosi, rapaci, insetati de gloria desiarta, au fostu de candu lumea si pre semne că voru mai fi totu-de-un'a. Cu atâtu mai multu s'a intemplatu acest'a la grecii subjugati de turci. Lasâmu că in cursulu temporiloru multi greci fruntasii s'au turcitu; lasâmu că multe familie fruntasie remase crestine, se degradasera pre sine atâtu de profundu, in cătu ele se tieneau onorate si fericite, daca ficele loru cele mai frumose erau primite in haremulu sultaniloru, séu in ale altoru turci de positiune inalta, dara apoi acelea avutie colossali, rapite de la tote poporele si acumulate in Constantinopole, acea pompa orientala ce desfasura sultanulu si curtea lui, si, in fine, desfrânările continuate cu rafinamentu diabolicu, atrageau pre multi crestini si i faceau ca se intre in sierbitiu turcescu chiaru cu periculu vietiei loru, care in adeveru se si periclită forte desu. Asié se intemplă, că d'in resturile aristocratiei vechie si d'in alti omeni noi, nu numai greci, ci si italiani greciti, mai alesu de la Veneti'a si Genu'a, locuitori in Galati'a, in Sinope, in Peloponesu si in mai multe insule, successive se formă una alta classa de aristocratia, care in tempurile nostre e cunoscuta sub nume de fanarioti. Un'a d'in massimele de statu ale sultaniloru era, că ori-ce grecu s'ar' aventă inainte pre terenulu politicu si ar' ajunge la ore-si-care vedea si influentia politica, se-si perdia capulu. In acestu modu, pre cătu de simplu, pre atât'a si de barbaru, credeau sultanii, că voru remanē scutiti de raffinatale intrige ale aristocratiei grecesci, de care n'au remasu speratu neci unulu d'entre imperatorii crestini. Una alta ramura de aristocratia grecesca ce nu se ocupă cu politică, ci si-alesese partea cea mai buna, adeca functiuni administrative, si financiari, se desvoltă si inaintă cu periculu

casulu de facia chiaru se prescria canonulu cea ce dîce Popa, fiindu-că prot. Piosiu nu are prin alegerea de asesoru se inainteze, pote se resigneze. Dep. Piosiu incepe se vorbesca. Nemesiu propune siedintia secreta si, spriginindu-se propunerea, publiculu iese afara. Dupa vre-o căte-va momente siedintia era se face publica. Piosiu continua a demustră periclitarea viitorului familiei protopresh. Piosiu, daca ar' veni la postulu seu de asesoru. — Ratiu se dechiară contr'a propunerei lui Popa. Dr. Glodariu areta, că postulu de asesoru e mai mai inaltu de cătu alu protopresbiterului. Dupa o desfasurare mai lunga concludu că legea, ce e dreptu, osendesce pre Piosiu se vina la postulu, la care e alesu, inse sinodulu suveranu pote se-lu agratieze. — Boiu spriginesce pre Piosiu; Macelariu in o cuventare bine cuprinsa deslucisce cele ce aru fi a se urmă conformu canoneloru, dara ni se pare, că in fine face propunerea ca sinodulu se puna canonulu resp. afara d'in valore. Mai ieu parte la desbatere Branu de Lemeni si Popescu, cari spriginescu propunerea comisiunii. Popa si-apera propunerea, carea, venindu la votu, cade si se primesce a comisiunii. Popa insinua votu separat.

Vine la ordinea dilei mai departe petitiunea P. ases. cons. Petru Badila. Comisiunea respinge cererea si propune indrumarea consistoriului ca se se integesca paroci'a vacanta, d'in suburbiulu numitu „maieri de josu," propune inse imbunetatefrea lefei de asesoru consistoriale.

Metianu e contr'a propunerei comisiunii si propune a se satisfice petitiunei D. asesoru, de a se lasă si mai departe in paroci'a cestiunata. Popa e pentru propunerea comisiunii. Popescu propune a se dechiară postulu de asesoru consist. cumpatibile cu postulu de parocu. Baracu e de parere se i se lasu si paroci'a pâna se va face salariulu asesoriloru de 2000. Macelariu spriginesce propunerea comisiunii. Dr. Tincu observa, că propunerea lui Popescu e de sine statatoria.

Popescu si-retrage propunerea. Metianu, ca propunetoriu, si-apera pre a sa.

Discussiunea a fostu forte infocata si fia-care parte caută se aduca argumentele cele mai tari pentru aperea propuneriloru sale. Ajungundu trebă la votu, Macelariu cere votare nominale, dara nu afla spriginire. Venindu propunerea lui Metianu la votu se primesce.

Popa insinua votu separat.

Vinu la rondu bartiele p. asesoru Boiu, despre cele ce s'au intemplatu cu paroci'a dinsului dupa alegerea si denumirea sa de asesoru si se afla, in fine, că aci nu eră petitu, deci Popa cere o petitiune formale. Metianu propune a se resolve si acest'a dupa analogi'a celei precedente. Popa replica că ultra petitu. . . . Boiu mai desfasura odata starea lucrului verbalu si apoi adauge la cererea unoru deputati, si dechiararea că daca s'au concesu si altoru-a, se i se lasu dara si dinsului paroci'a. Acest'a se privesce acum de petitu, si aci se incinge o discussiune infocata. Dr. Glodariu propune recompensa pre anulu venitoriu; Dr. Tincu inchiaiera desbaterei. In fine se pune la votu si se primesce propunerea lui Metianu.

Tecontia propune alegerea uniu asesoru consist. besericescu.

Siedintia a IX., tienuta in 12. apr. (dupa amēdi.) Pres. P. vicariu archiepiscopescu N. Popea. La ordinea dilei e comisiunea petitiunaria si ca referinte se infaciesc dia Dr. Mesiota, in loculu celui de pâna acum, Dr. Petco.

mai putienu. Inse acest'a classa de omeni e cunoscuta sub nume de primati séu „Chodjabaschi", numiti in batu-jocura si turci botezati. A trei'a classa de aristocratia fanariotica se afla in clerulu inaltu alu greciloru.

Cu aceste trei classe de aristocratia fanariotica a avutu a face nu numai poporulu grecescu, ci si poporulu romanescu, era anume acestu-a nu numai in cursu de aproape 120 de ani, pre cătu tempu principatele romanesci au avutu domni greci d'in Fanaru, ci si multu mai inainte, adeca de la caderea Constantinopolei in manile turciloru, pentru-că de atunci au venit successive in acestea tiere multime mare de familie scapate de iataganu. Ba sunt destule urma istorice, dupa cari mergundu, trebue se sustienemu, că si inainte de anulu 1453, adeca incepundu tocmă de la imperatulu Constantinu m., aristocratia, si cea profana, si cea eclesiastica d'in Constantinopole, a essercitatu iniriurintia mare a sup'ra poporulu romanescu preste totu, d'in care cauza s'au si escatu destule certe si guere forte sangerose intre greci si romani. Cu alte cuvinte: boierimea romanescă si archontii greci au statu totu-de-un'a in relatiuni strinse unii cu altii, afara numai de acelu periodu istoricu, intru care romanii si bulgarii s'au vediatu constrinsi a se confedera in sine si a se inarmă de una parte a sup'ra rāpacității bizantine, era de alt'a in contr'a invasiuniloru si brutalitățiloru unguresci si polonesci.

D'in acesteia urmēza de siue, că id cunoscemu necesitatea de a ne ocupă nu numai cu istori'a bisantina in genere, ci si in specie cu istori'a aristocratiei bisantine séu fanariotice, adoperandu-ne a strabate in spiritulu ei si in tôte ramurile activității acelei-a.

(Va urmă.)

Dr. Mesiota spune caus'a pentru care vine d'insulu se continue referatulu amintitei comisiunii, carea este departarea Dlui Petco pentru afaceri urgente, pentru cari fû chiamatu anume a casa. Presied. face cunoscutu sinodulu, că departarea mentiunatulu deputatu a fostu neamenabile, ceea ce in urma se si incuviintiedia de sinodu. D'in incidentulu acestu-a i se dă ansa lui Macelariu a face propunerea, ca toti membrii se remana pâna la finea sesiunii. Sinodulu primesce acest'a propunere. Tecontia areta, că d'in cei doi deputati, verificati in un'a d'in siedintiele mai de aproape, pre unulu si anumitu pre I. Bodila nu l'a vediatu decătu de doue ori in siedintie. Presiedintelu face cunoscutu sinodulu că acestu deputatu a fostu la d'insulu in persona si a aretatu că este provocatu de siefulu seu a merge cătu mai ingraba la oficiulu seu, dela care se concediasse inca de mai inainte.

Inchiaiandu-se aceste amenunte, referintele comis. petit. aduce pre tapetu remonstratiunea unei fractiuni mice de alegatori contr'a deputatulu Candrea. La propunerea comisiunii, remonstratiunea se pune simplu langa cele-lalte acte de alegere.

Vine petitiunea, prin carea se cere ca capelanulu personale alu Protopresbiterului se se face capelanu parochialu. Comisiunea propune: se se indrumeze consistoriulu a tramite unu comisariu besericescu, carele se cerceteditie lucrulu si d'impreuna cu sinodulu parochialu se imparta poporulu d'in comun'a Campeni. Candrea este in contr'a. Gaetanu propune, ca afacerea acest'a se se concedia comisiunii pentru imbunetatefrea clerului. Dupa una discussiune mai lunga, la carea participara inca Patitia si Lazaru, se primesce propunerea lui Gaetanu cu o modificare mica facuta de Candrea.

Mai departe se refera petit. lui Lazaru Vladu d'in Abrudu, carele areta că la parochi'a d'in orasiulu Abrudu, unde e parochu Adamoviciu, nu s'a tienutu sinodu parochialu, pre langa totu statutulu organicu, si asié nu s'a potutu sci nici odata in ce stare se afla averea besericescă, pentru că nu s'a datu ocaziune se se veda socotelele besericesci. Comisiunea propune se se transpuna petitiunea consistoriului si acestu-a se veda ca se se implinesca cele prescise de statutu in parochi'a d'in Abrudu. — Dr. Gallu propune, ca petitiunea se nu se ide in consideratiune, d'ora ce lucrulu acestu-a nu cade intre ageadele sinodului, ci inale consistoriului si, dacă consistoriulu nu l'aru multumă, i stă calea deschisa a recurge la consistoriulu metropolitanu, că la instanti'a suprema; de altmintea pre cătu este d'insulu informatu, petentele nici nu e membru alu parochi'i d'in Abrudu. Patitia spriginesce cererea lui Lazaru Vladu, care, dupa d'insulu, e d'in Abrudu. Macelariu inca e de parere se se transpuna petitiunea consistoriului si acest'a se si primesce.

Relativu la petitiunea comunei Zabar'a, comisiunea propune se se de consistoriului pentru urmarea celoru d' lipsa cu d'ins'a. Vine demisiunea deputatulu Cristea, d'in caus'a că s'a facutu preotu. Dupa o discussiune mai indelungata se primesce propunerea lui Gaetanu, ca dimisiunea se se ie spre sciintia si se se escria alta alegere. In legatura cu cele referate de comisiunea petitiunaria, Macelariu intrebă, că nu se afla vre-o cerere si d'in partea P. asesoru consist. I. Panoviciu, pentru că se se lasu in parochi'a avuta. Dandu-se respunsulu că nu, sinodulu trece mai departe la ordinea dilei, si adeca la referatulu comisiunii scolastice. — Referinte e Dr. Mesiota. Acestu-a areta, că consistoriulu fû insarcinatu in anulu trecutulu de cătra sinodu prin concludulu de sub nr. 96. cu elaborarea uniu proiectu de lege scolasticu. Dara fiindu că congresulu d'in tómn'a trecuta a adusu o organizare provisorie si a transpus'o la sinodele eparchiale că se o puna in lucrare si se se veda practicabilitatea ei, asié consistoriulu a privitu concludulu citatu de superatu.

Comisiunea, luandu in considerare acest'a impregiurare, cu tote că a afluu unele, ce de acum aru cere o modificatiune conformu referintiloru locali, recomanda punerea in lucrare a organizarei provisorie cu adausulu ca la sinodulu celu mai de aproape se propuna modificările de lipsa. — B r a n u de Lemeni e de parere, ca se se transpuna organizarea provisorie consistoriului cu indrumarea ca se se puna in lucrare. Nemesiu propune tiparierea legii si, si pre langa unu pretiu moderatu, se se venda. Popescu partinesce in principiu propunerea lui Nemesiu, nu se invoiesce inse cu modalitatea propunerei. D'insulu propune ca se se oblige fie-care parochia a-si procură tote actele sinodeloru si congresului. Branu de Lemeni recomanda propunerea comisiunii en bloc. Se primesce. — Macelariu ar' fi de parere a se combină propunerile lui Nemesiu si Popescu. — Presiedintelu deslucisce, că ar' fi bine se se recomande de p. p. Protopresbiteri cumperarea actelor sinodeloru si congreselor. Patitia observă că sunt pre scumpe. Macelariu face intrebarea că, dacă s'ar' decide tiparierea proiectulu provisoriu dupa cum propune Nemesiu, s'ar' poté intorce sinodulu la bugetu se voteze bani pentru tipariu? Se puna la ordinea dilei propunerile lui Nemesiu si a lui Popescu, că propuneri de sine statatorie. La propunerea lui Branu se trece preste cea d'antâiu la ordinea dilei, era a lui Popescu se primesce.

Dupa diversiunea acest'a, desbaterea revine la partea a dou'a meritória a referatei comisiunii scolastice, si adeca asup'ra raportulu asternutu d'in partea consistoriului scola-

sticu. Comisiunea a aflatu raportulu, dupa cum se esprima dins'a, defectuosu si asié erá de parere a se indrumá consistoriulu a face pre anulu venitoriu unu conspectu, d'in care se se véda starea intréga a scóleloru d'in archidieceasa. — Dr. Gallu ar dorí cá comisiunea se specificé mai de aprópe rubricile de lipsa in conspectu si sinodulu se dispuna insu-si cum trebuie se se faca conspectele cerute. La acést'a ref. reflectédia, cá comisiunea a cugetatu, cá acést'a deróga consistoriului. Fodoreanu propune, cá intre parentese, se se cumpere cárti gratis, la ce refer. i observédia cá e prevediutu in §. 10. alu org. prov.

Revenindu discussiunea la raportulu consistoriului, Boiu e de parere ca sinodulu se cera respicatu aceea ce voiesce dela consistoriu. Totu asié reflectedia in unu discursu mai lungu Branu de Lemeni. D'insulu díce, cá comisiunea trebuiá se intre in meritulu lucrului si se vina cu propuneri esacte, cum se se ajute scol'a. — Gaetanu apera raportulu, pre carele sinodulu de altmintrea nu l'a audftu nici a cerutu se-lu auda si lu condamna d'in tote pártile, si partinesce propunerea lui Branu de Lemeni. — Nemesiu combate propunerea si díce, cá scolele sunt in periculu si asié afacerea acést'a se nu se iée prea usioru, e dara de parere se se inapoieze raportulu consistoriului si se-lu intregesca. Acum abié se cere d'in o parte cetirea raportului. Discussiunea se indelungesce inca, la carea ieu parte mai multi deputati, pána in fine se primesce propunerea lui Nemesiu. dupa „Telegr. Rom.“

### Sigetulu-Marmatiei, in 26. apr. 1871.

Cu dorere observa romanii binesentitori indiferentismulu ce domina in multe tienuturi ale Ungariei; si inca cu atátu mai vertosu, cá-ci pre dí ce merge totu mai evidenta este vatemarea drepturilor nu numai politice-natiionali, ci si autonomice-besericesci.

Este dar' unu induoitu meritu, daca in unele párti cá si aceste, unde lumina' inca preste totu n'a strabatutu, unde nepasarea este caracteristica multoru barbati romani, — a staruf cu mediu-loce salutarie intru desvoltarea junimei in direptiune curatu romanesc, cá in venitoriu ea se-si scia aperiá drepturile sale contr'a ori carei ingerintie intrigante si se arete astutiloru intriganti calea adevéului, — cá-ci numai astu-feliu potu romanii se conjure pericolele de cari sunt amenintati.

Asemene barbati generosi la noi, cari pre langa tote ocupatiunile loru personale, au binevoitu a luá a supra-li sarcina, pentru a dá tenerimei investiture in limb'a si literatur'a romana, sunt DD. Dr. Ionu Mihali si Simeone Botizanu. De sí nu putiene greutáti au trebuitu se devinga, pentru a esoperá juniloru romani concessiune la ascultarea disertatiuniloru, totu-si in urma prin staruintie neobosite li-au succesu a cascigá dela Dn. diriginte alu gimn. reformatu nu numai permissiune, ci si localitate; — pre candu calugarulu piaristu, provocandu-se la legile scolarie, li-a denegatu tineriloru dreptulu de a si participá la astfelu de coadunári. Neci decátu nu potemu pricepe procedur'a calugarului piaristu in asta privintia, cá-ci, dupa cum scimu, esiste libertatea invetiamentului.

Antáti disertatiune s'a tienutu in dominec'a trecuta de D. Simeone Batizanu, carele cu unu limbagiu fluidu si adevératu romanescu vorbi despre originea si puritatea limbei romane si despre fasele ei, prin cari au trecutu sub imperatorii romani si a invasiuniloru barbare.

D'intre tinerii scolari nu multi s'au prezentatu la disertatiune, ba asié d'cundu forte putientu, ce dorimu a se atribuf neincunoscintiarei despre tienerea disertatiuniloru, cá-ci seus'a numai astfelu pote fi primita, éra alta-data voimu a presupune ba avemu sperantia firma, cá tinerii d'in clasele superioare sunt maturi, prin urmare voru sci apretiu generositata susu amintitiloru domni, si nu voru privi cu usiorintia intreprinderea Dloru, ci voru imbracisá-o cu adevératu zelu romanescu; — cá-ci numai astfelu potu fi démni urmatori ai memoritorului stramosiu Dragosiu, si buni fii ai natiunei. V—u C—i.

## VARIETATI.

\*\* (Comisiunea de 25.) a satoritu urmatoriele salariale pentru personalulu noueloru tribunale: Saliariulu presiedintului de tribunalu d'in Bud'a-Pest'a consiste d'in 4000 fl. si 600 fl. bani de cortelu, alu vice-presiedintului d'in 3000 fl. si 500 bani de cortelu; éra salariulu presiedintului de tribunalu prin provincia consiste d'in 2400 fl. si 300 fl. bani de cortelu. Asessorii d'in Bud'a-Pest'a: 2000 fl. si 400 fl. bani de cortelu; d'in provincia: 1500 fl. si 200 fl. bani de cortelu. — Notarii d'in Bud'a-Pest'a: 1000 si 1200 fl., si 200 fl. bani de cortelu; in provincia: 800—1000 fl. si 150 fl. bani de cortelu. — Directorele de cancelaria d'in Bud'a-Pest'a: 1200 fl. si 300 fl. bani de cortelu; in provincia: 900—1000 fl. si 150 bani de cortelu. — Saliariulu unui oficialu de cancelaria d'in Bud'a-Pest'a: 800 fl. si 200 fl. bani de cortelu; in provincia: 600—700 fl. si 100 bani de cortelu. — Cancelistii d'in Bud'a-Pest'a: 600 fl. si 150 fl. bani de cortelu; in provincia: 500 fl. si 100 fl. bani de cortelu. — Saliariulu unui

conducutoriu alu cártii funduárie d'in Bud'a-Pest'a: 1000—2000 fl., 500 fl. adausu si 300 fl. bani de cortelu; in provincia: 800, 1000—1200 fl. si 200 fl. bani de cortelu. — Saliariulu unui adjunctu la cartea funduaria in Bud'a-Pest'a: 800 fl. si 200 bani de cortelu; in provincia: 600—700 fl. si 100 fl. bani de cortelu. — Fiscalii regesci d'in Bud'a-Pest'a: 2000 fl., 500 fl. adausu si 400 bani de cortelu; in provincia: 1500 fl., 300 adausu si 200 bani de cortelu. — Vice-fiscalii d'in Bud'a-Pest'a: 1500 fl., 300 fl. adausu si 300 fl. bani de cortelu; in provincia: 1000 fl., 200 fl. adausu si 200 fl. bani de cortelu. — Saliariulu Judiloru cercuali e totu asié de mare ca si alu asessoriloru.

\*\* (Scorniture unguresci.) Cetimu in diuariulu ungurescu d'in Clusiu „Kelet“ urmatoriele: „Afacerea implerii scaunului episcopescu greco-catolicu d'in Gherla formeza de presinte intre Romani una adevératu petra de poticnicu. Anume, Romanii voiescu implerea numitului scaunu episcopescu prin alegere, éra guvernulu e pentru numire, si a si desemnatu de episcopu pre canoniculu d'in Blasiu Ioanu Negrutiu-Fekete. D'in acést'a cauza ultroromanii sunt forte nacagiti. Cu ocaziunea conferintiei romane de Alb'a-Iuli'a, unu ultra-romanu acatia pre spatele canonicului Negrutiu una siedula cu citatiunea d'in satirele lui Horatiu: Hic Niger est, hunè tu, Romane, caveto! (Acestu-a e negru, feresce-te de elu Romane!) Genial'a citatiune causá risete generali pre contr'a celui cu siedula pre spate.“ La aceste neadeveruri avemu de a observá numai atát'a, cá dlu canonicu Negrutiu n'a participatu la conferintia d'in Alb'a-Iuli'a, prin urmare neci nu s'a potutu intemplá cu dsa episodulu de mai susu, ci, precum se vede, elu este numai effussulu fantasiei unoru capete reutatieose.

\*\* (Unu americanu s'iretu.) Pre calea ferata de la Boston spre Farmington caletoriá patru comercianti totu cu acelu-a-si scopu, adeca pentru ca se-si asigureze pretensiunile la tribunalulu d'in Farmington contr'a unui altu comerciantu falitu. — Candu au ajunsu la statiune, trei comercianti au ocupatu unic'a trasura cu unu calu ce éra acolo, éra pre tovarosiuulu loru l'au lasatu cu buzele umflate pre josu. — Acestu-a inse numai de cátu observandu intentiunea tovarosiloru sei, a cumperatu calulu birjarului, s'a suitu calare, si a lasatu pre tovarosii sei in birja. — Candu au sositu acesti-a in orasiu, tovarosiuulu loru si secustrase tota averea falitului.

\*\* (Colegiile electorali de senatori), convocate pre diu'a de 11 aprile curentu, au alesu pre dd. Nicolae Lahovari, la colegiulu I-iu de Cahulu; Costache Cernovodénu, la colegiulu I-iu de Ismailu; Cristodoru Alexandri, la colegiulu II-lea de Covurluiu, si Dimitrie Mavrocordat, la colegiulu alu II-lea de Botosiani.

**Bibliografia.** D. I. C. Lerescu, professoru la scól'a de comérciu d'in Galati, ni-a tramisu inca una opera a sa, pre care a publicat'o in anulu acestu-a: *Elemente de dreptulu comérciale.*

Meritulu d-lui Lerescu este cu atátu mai mare, cu cátu domni'a-lui, — cunoscundu prea bine gustulu predominatoru actualmente in publiculu nostru, de a cetí numai scrieri politice si romane despletite, — s'a ocupatu si se ocupa cu respandirea in mase a notiuniloru celoru mai elementarie ale sciintieloru morali si politice, sciintie ce tindu mai putientu la inavutirea mintei de cátu la radicarea moralului. In tote operele sale, d. Lerescu a facutu lauda muncii, a invederatu cá munc'a este cu atátu mai productiva, cu cátu muncitorulu este mai luminatu, a aretatu puterea economiei si recompens'a ce atrage implinirea detoriiloru. Posesiunei acestoru calitáti detorescu — dupa autoru — strainii de la noi, rapedeza loru inavutire caroru-a pamentenii, ce aru poté fi in stare a li face concurrentia, li lasa aren'a libera, inghesuindu-se, intiesandu-se, imbuldindu-se cu preferintia in carier'a functiuniloru publice, cu daun'a prosperitáti si chiaru a moralitáti publice.

Dupa noi, oper'a d-lui Lerescu este destinata a implé una lacuna de multu sentita; mai are inse si unu altu meritu: autorulu s'a nevoitu a fi claru, simplu, precisu si ordinaru.

Pentru tote aceste motive, credemu a ni implini una detoria de recunoscintia, recomandandu oper'a d-lui Lerescu. „T. C.“

## Sciri electrice.

Berolinu, 28. aprile. Dupa scirile d'in Versali'a federatii s'au retrasu d'in fortulu Issy, care sa ruinatu cu totulu prin bombardare.

Florentia, 28. aprile. Consululu francesu, cont. Choiseul a dechiaratu, cá guvernulu francesu nu va pune neci una pedeca transferárii capitalei la Rom'a, numai cátu cá doresce, ca guvernulu italianu se nu proceda in modu precipitatu, si se intreprinda totu ce-i stá in potintia, pentru a esoperá una contielegere cu scaunulu papalu.

Geneva, 28. aprile. D'in Spezia s'a tramisu de nou una naia de resbelu in apele fran-

cese de sudu, cu scopu ca la casulu unei eventualitáti se apere pre suditiu italiani d'in Toulou si Marsilia, ér' de alta parte se usiureze lucratoriloru italiani d'in porturile francese, cari se voru demissioná de cátra guvernulu francesu d'in consideratiuni financiare, reintorcerea in patri'a loru. Acesti-a d'in urma insuffa temeri mari. — Va fi lucru greu a li asigurá ocupatiune sufficienta, si una multíme de agenti internatiionali accepta sosirea loru, pentru ca se se pota folosí cu ei spre promoverea scopuriloru loru comunistice. Preste totu se observa éra si nenumerate semne de agitatiuni comunistice si sociale, si e temere, cá in nordulu si sudulu Italiei — se numescu cetátile Neapolea si Milanulu — voru erumpe turburári.

Parisu, 28. aprile, 6 ore sér'a. Lupt'a s'a continuatu asta-di mai alesu intre Montrouge, Issy, Chatillon, Clamart, Asnières, Gennevilliers si Neuilly. Ataculu truppeloru d'in Versali'a e generalu. In intrulu cetáti se aradica barricade puternice. — Unu decretu alu communei elibera importulu de victuale de la veri-ce tassa. Commun'a asigura, cá comand'a germana a datu truppeloru de Versali'a tunuri de ale lui Krupp.

Parisu, 28. apr. Lig'a republicana va propune conchiamarea unui congressu d'in delegatii provinciei, cu scopu d'a induplecá pre guvernulu d'in Versali'a la primirea unei impacári onorifice.

Bucuresci, 29. aprile. Rosii (liberalii) sunt siguri despre invingerile loru la alegerile d'in cetáti. Principele si principesa sunt primiti pre totu-indenea cu recela forte mare. Rosii s'au unitu cu aderintii lui Cusa, cari dispunu despre fonduri mari.

Berolinu, 29. aprile. Ministrulu francesu de fincie solvi eri in Rouen 36 millione, prin urmare recuisitiunile fure sistate.

Bolonia, 29. apr. Aici s'au latftu placate revolutionarie ale aliantiei republicane universale. Mai multi individi, prinsii in momentul imparftirii acestoru placate, fure arestati.

Petrupole, 29. apr. Intre emigranti s'au descoperitu agitatiuni socialistice. S'au gasitu proclamatiuni cu subscrierea lui Bakunin.

Parisu, 29. aprile, 8 ore demaneti'a. Canonad'a a incetatu. Se crede, cá forturile se voru sustiené inca lungu tempu. 200 militari de linia d'in truppele de Versali'a au desertatu si au sositu a Parisu fara arme. — Una ordinatiune a generalului Cluseret imparte armata de Parisu in doue párti, pentru aperiarea esterna si pentru servitiulu internu.

Viena, 30. aprile. D'in Petrupole se stracora una scire importanta, carea se constata si prin consulatulu rusescu de aici. Tiarulu a ordonatu ca intrég'a armata rusésca se se puna, fara amenare, pre pitioru de pace.

Berolinu, 30. aprile. Guvernulu romanu a acusatulu tribunalulu cetatienescu de aici pre Strousberg si consocii pentru desdaunare de 5 1/2 millione taleri. Procurorele guvernului romanu a platitu anticipatiunea spesseloru in suma de 20,000 taleri.

Versali'a, 30. aprile. Dupa una lupta ce a duratu pána la 8 ore demaneti'a, doue brigade ocupara parculu, castelulu si cimierulu d'in Issy, prinsera optu tunuri si munitiune, si facura aprepela una suta de prisionieri. — Guvernulu francesu a ordonatu tuturoru autoritátiloru a nu lasá pre Garibaldi si pre fetiorii sei se treca preste confinele francese, si, la casu candu totu-si li-ar succede a trece pre territoriulu francessu, se-i aresteze numai decátu.

Berolinu, 1. maiu. Guvernului de Versali'a s'a datu unu terminu preclusivu, candu va urmá intrevenirea truppeloru nemtiesci, daca pána atunci guvernulu nu va poté deveni domnulu situatiunii. Terminulu se tiene in secretu, inse se crede cá e diu'a de 15. maiu. Tote retransmisiunile ulterioare ale prisionieriloru francesi sunt sistate.

Constantinopole, 1. maiu. Se accepta cu siguritate, cá vice-regele Egiptului se va supune pretensiuniloru Portei, si va abstá d'a face forturi si fortificatiuni nóue in giurulu cetáti Alessandria.

### Burs'a de Viena de la 1. maiu, 1871.

5% metall.	58.85	Londra	124.90
Imprum. nat.	68.60	Argintu	122.35
Sorti d'in 1860	97.75	Galbenu	5.88
Act. de banca	748.—	Napoleon'dor	9.91
Act. inst. cred.	279.60		

Propriet., edit. si red. respundiet.: **ALES. ROMANU.**